

การศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม*

A Study of Educational Quality Assurance of College of Industrial Technology

สมพิศ อยู่สุขสวัสดิ์¹

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกันคุณภาพการศึกษาตามความคิดเห็นของบุคลากรวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ในเรื่องกลไกการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมของบุคลากร และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ บุคลากรของวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานอยู่ในปี พ.ศ. 2547 จำนวน 139 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ทดสอบสมมติฐานเพื่อการวิจัยระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 โดยใช้โปรแกรม SPSS/FW

ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของบุคลากรในด้านกลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ในการเปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ 0.05 และบุคลากรส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษามากกว่าร้อยละ 60 แต่ยังมีความต้องการให้มีการเผยแพร่ข้อมูล ความรู้เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึง

คำสำคัญ : การประกันคุณภาพการศึกษา, กลไกการดำเนินงาน, วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม

Abstract

This survey research has the purpose to study the Educational Quality Assurance in the opinions of the personals of the College of Industrial Technology at King Mongkut's Institute of Technology North Bangkok on the following topics the operation mechanism, personnel participation and their understanding about the Educational Quality Assurance. The used samples were 139 College staff who working in the year of 2004. The questionnaire with five satisfactions ratings used collect the data was developed by the researcher. The statistics used analyze the data were percentage, mean and standard deviation. Hypothesis Testing was at the significant level of 0.05 by using the Statistical Package for the Social Sciences. (SPSS/FW)

The finding indicated that the opinions of the staff about operation mechanism and personnel participation were at high level. The result of the comparison between the opinions of the academic staff and the supporting staff was highly different at 0.05 significant values. Most of the staff had more than 60% understanding of the Educational Quality Assurance But the still wanted the widespread to the information to increase their understanding.

Keywords : Educational Quality Assurance, the operation mechanism, College of Industrial Technology

¹ นักวิชาการศึกษา, ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา, วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม, สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ

* แหล่งทุน ทุนอุดหนุนกองทุนวิจัย วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ประจำปี 2546

1. บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาทุกระดับประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก โดยกำหนดให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษา ที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องทั้งระดับของบุคลากรที่มีต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ตั้งแต่ระดับสภามหาวิทยาลัยจนถึงบุคลากรปฏิบัติงานของสถาบันอุดมศึกษา [1]

วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเป็นหน่วยงานระดับคณะ สังกัดสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ ตระหนักถึงความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาและดำเนินการ เพื่อให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยเริ่มดำเนินการมาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2543 โดยประกาศนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย จัดตั้งหน่วยงานและกำหนดผู้รับผิดชอบงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย โดยจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งกระบวนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษามี 3 ขั้นตอน คือ 1 ควบคุมคุณภาพ 2 การตรวจสอบคุณภาพ 3 การประเมินคุณภาพ [2] วิทยาลัยดำเนินการประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลการประกันคุณภาพการศึกษา และพัฒนาบุคลากรด้วยจัดประชุมสัมมนา ฝึกอบรม เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมดำเนินการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในระดับภาควิชา 5 ครั้งและได้รับการประเมินคุณภาพภายในระดับคณะจากสถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ 3 ครั้ง [3] ผู้ที่มีส่วนสำคัญต่อการประกันคุณภาพการศึกษา ก็คือบุคลากรทุกคนของวิทยาลัย ซึ่งต้องมีความเข้าใจต่อระบบและกลไกการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อทราบและเข้าใจถึงบทบาทของตนเองต่อการประกันคุณภาพการศึกษาและใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติหน้าที่ส่งผลให้ระบบการประกันคุณภาพการศึกษามีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบงานด้าน การประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยโดยตรง จึงสนใจศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ข้อมูลที่ได้เป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่บุคลากรของวิทยาลัยต่อไป

1.1 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความคิดเห็นของบุคลากรที่มีต่อกลไกการดำเนินงาน และ การมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษา
2. เพื่อทราบว่าบุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษามากน้อยเพียงใด

3. เพื่อนำผลการวิจัยมาเป็นแนวทางในการพัฒนาการดำเนินงาน และเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องแก่บุคลากรของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรมต่อไป

1.2 ขอบเขตของการวิจัย

1. ศึกษาเรื่องกลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการประกันคุณภาพการศึกษาและความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม
2. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่บุคลากรของวิทยาลัยที่ปฏิบัติงานปี พ.ศ. 2547 จำนวน 268 คน

1.3 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บุคลากร หมายถึง ผู้บริหาร อาจารย์ ข้าราชการ พนักงานมหาวิทยาลัย และเจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในปี พ.ศ. 2547

กลไก หมายถึง หน่วยงานประกันคุณภาพการศึกษา คณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพการศึกษา เงิน ปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ ฐานข้อมูล นโยบาย ประกาศ คำสั่ง และมาตรการ

หัวหน้าหน่วยงาน หมายถึง หัวหน้าภาควิชา/โครงการภาควิชา หัวหน้าสาขาวิชา หัวหน้าสำนักงาน หัวหน้างาน

2. วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (survey research) มีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังนี้

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ใช้สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (simple random sampling) จากสัดส่วนบุคลากรแต่ละกลุ่มได้กลุ่มตัวอย่างสายวิชาการ 87 คน สายสนับสนุนวิชาการ 52 คน รวม 139 คน

2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (questionnaires) เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยมีรายละเอียดและขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1. สร้างเป็นมาตราจัดอันดับแบบตัวเลขตามความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ คือ

5	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น มากที่สุด
4	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น มาก
3	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น ปานกลาง
2	หมายถึง	เห็นด้วยกับข้อความนั้น น้อย
1	หมายถึง	ไม่เห็นด้วยกับข้อความนั้น

แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 8 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามความคิดเห็นแยกเป็น 2 กลุ่มคำถาม

1 กลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากร 26 ข้อ

2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

15 ข้อ

ตอนที่ 3 ข้อคิดเห็นอื่น ๆ เป็นแบบปลายเปิด

2. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดลองใช้กับบุคลากรทั้งสายวิชาการและสายสนับสนุนวิชาการจำนวน 30 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าความเชื่อมั่นของ Cronbach ซึ่งใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.86

2.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยแจกและเก็บแบบสอบถามด้วยตนเองรวม 2 ครั้ง และคัดเลือกแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์เพื่อนำมาบันทึกในแบบบันทึก

2.4 วิธีการและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามในแต่ละตอนใช้วิธีทางสถิติดังต่อไปนี้

- 1 แบบสอบถามตอนที่ 1 แจกแจกความถี่ หาค่าร้อยละ
- 2 แบบสอบถามตอนที่ 2 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเพื่อหาระดับของความเข้าใจ และทดสอบความแตกต่าง t-test โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/FW
- 3 แบบสอบถามตอนที่ 3 หาค่าร้อยละและจัดอันดับความถี่

3. สรุปผลการวิจัย

3.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลของผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 139 คน พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศชายมีอายุระหว่าง 30-39 ปีคิดเป็นร้อยละ 32.37 และพบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นกลุ่มสายวิชาการ ที่มีการศึกษาระดับปริญญาโทและไม่ได้ดำรงตำแหน่งบริหารมีสัดส่วนสูงที่สุดคิดเป็นร้อยละ 78.42 และมีระยะเวลาปฏิบัติงานระหว่าง 11-15 ปีมากที่สุด นอกจากนี้ยังพบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาก่อนคิดเป็นร้อยละ 52.52 แต่ยังมีอีกจำนวนหนึ่งที่เคยมีประสบการณ์ด้านประกันคุณภาพการศึกษาโดยเคยเข้ารับการอบรม/ประชุม/สัมมนา เป็นผู้ประเมินคุณภาพการศึกษาภายใน และเป็นกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาระดับวิทยาลัย และระดับหน่วยงานย่อย

จากตาราง 1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารและความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาจากหัวหน้าหน่วยงานเป็นอันดับ 1 คิดเป็นร้อยละ 38.86 รองลงมาคือฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 22.30

อันดับ 2 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบข่าวสารและความรู้เรื่องประกันคุณภาพการศึกษา จากฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอันดับ 2 คิดเป็นร้อยละ 40.35 รองลงมาคือหัวหน้าหน่วยงานคิดเป็นร้อยละ 20.17

ตารางที่ 1 อันดับการได้รับข่าวสารและความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษา

ได้รับข่าวสารจาก	จำนวน	ร้อยละ
อันดับ 1		
ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	31	22.30
หัวหน้าหน่วยงาน	54	38.86
เพื่อนร่วมงาน	25	17.98
คณาจารย์ด้วยตนเอง	8	5.75
ประกาศชี้แจง/คำสั่ง	16	11.51
อื่น ๆ	5	3.60
รวม	139	100.00
อันดับ 2		
ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	46	40.35
หัวหน้าหน่วยงาน	23	20.17
เพื่อนร่วมงาน	18	15.79
คณาจารย์ด้วยตนเอง	12	10.53
ประกาศชี้แจง/คำสั่ง	11	9.65
อื่น ๆ	4	3.51
รวม	114	100
อันดับ 3		
ฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษา	19	22.09
หัวหน้าหน่วยงาน	21	24.42
เพื่อนร่วมงาน	9	10.46
คณาจารย์ด้วยตนเอง	7	8.14
ประกาศชี้แจง/คำสั่ง	28	32.56
อื่น ๆ	2	2.33
รวม	86	100

อันดับ 3 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่รับทราบข่าวสาร และความรู้เรื่องประกันคุณภาพการศึกษาจากประกาศชี้แจง/คำสั่งเป็นอันดับ 3 คิดเป็นร้อยละ 32.56 รองลงมาคือหัวหน้างานคิดเป็น ร้อยละ 24.42

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่าหัวหน้างานมีบทบาทต่อการเผยแพร่ข่าวสารและความรู้เรื่องประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับบุคลากรในหน่วยงาน

3.2 กลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากร

ความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่ามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากจำนวน 15 ข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยดังนี้ วิทยาลัยกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.34$) การประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์ต่อวิทยาลัย ($\bar{X} = 4.30$) วิทยาลัยจัดทำแผนปฏิบัติการประกันคุณภาพการศึกษอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 3.99$) นโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยมีความชัดเจน ($\bar{X} = 3.96$) วิทยาลัยให้การส่งเสริม

สนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.89$) การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ประกันคุณภาพมีความเหมาะสม ($\bar{X} = 3.88$) การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้ผลการปฏิบัติงานมีคุณภาพสูงขึ้น ($\bar{X} = 3.84$) ผลการประเมินคุณภาพภายในมีประโยชน์ในการพัฒนาหน่วยงาน ($\bar{X} = 3.83$) ในภาพรวมหลังจากดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้วิทยาลัยมีการทำงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น ($\bar{X} = 3.80$) วิทยาลัยมีขั้นตอนการดำเนินงานการประกันคุณภาพการศึกษาที่ชัดเจน ($\bar{X} = 3.75$) บุคลากรมีความมุ่งมั่นในการปรับปรุงและพัฒนาคุณภาพงาน ($\bar{X} = 3.71$) เคยเข้าร่วมกิจกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาที่วิทยาลัยจัดขึ้น ($\bar{X} = 3.62$) ขั้นตอนการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยเหมาะสม ($\bar{X} = 3.61$) รายงานการประเมินตนเอง (SAR) ที่หน่วยงานจัดทำสามารถใช้เป็นข้อมูลในการปรับปรุงหน่วยงานได้ ($\bar{X} = 3.61$) การทำงานของคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษามองเห็นเป็นรูปธรรม ($\bar{X} = 3.51$)

ส่วนข้อที่เหลือ 11 ข้อนั้น บุคลากรมีความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ทุกข้อได้แก่ เคยศึกษาทำความเข้าใจ เอกสาร คู่มือการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.45$) บุคลากรในวิทยาลัยให้ความสำคัญกับการประกันคุณภาพการศึกษา ($\bar{X} = 3.38$) ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาใช้ได้ผลในทางปฏิบัติ ($\bar{X} = 3.36$) วิทยาลัยเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.35$) วิทยาลัยสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา ให้แก่บุคลากรเป็นอย่างดี ($\bar{X} = 3.25$) บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนการดำเนินงานของหน่วยงานตนเอง ($\bar{X} = 3.19$) บุคลากรของวิทยาลัยมีโอกาสนเสนอแนะการดำเนินงานของวิทยาลัย ($\bar{X} = 3.08$) การประกันคุณภาพการศึกษาทำให้การปฏิบัติงานยุ่งยากมากขึ้น ($\bar{X} = 3.02$) ท่านมีโอกาสแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาในหน่วยงานของท่าน ($\bar{X} = 2.98$) บุคลากรในหน่วยงานมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงานการประเมินตนเอง ($\bar{X} = 2.91$) การประกันคุณภาพการศึกษา ทำให้เกิดการสิ้นเปลืองทรัพยากรเกินความจำเป็นเมื่อเทียบกับผลที่ได้รับ ($\bar{X} = 2.79$)

ตารางที่ 2 เปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นด้านกลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วม จำแนกตามประเภทบุคลากร

กลไกการดำเนินงานและการมีส่วนร่วม	สายวิชาการ		สายสนับสนุนวิชาการ		t	p
	$\bar{X}$	SD.	$\bar{X}$	SD.		
ความคิดเห็นในภาพรวม	3.62	.61	3.49	.57	1.21	.229

มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

จากตารางที่ 2 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูล เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นด้านกลไกการดำเนินงาน และการมีส่วนร่วม การประกันคุณภาพการศึกษา จำแนกตามสถานภาพประเภทบุคลากร

พบว่าความคิดเห็นของบุคลากรสายวิชาการ และสายสนับสนุนวิชาการ โดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3.3 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา

บุคลากรส่วนใหญ่ตอบข้อคำถามถูกเกินร้อยละ 60 ทุกข้อ โดยเฉพาะเรื่องที่มีผู้ตอบถูกมากที่สุด คือเรื่องภารกิจหลักของสถาบันอุดมศึกษาได้แก่ การผลิตบัณฑิต งานวิจัย การบริการวิชาการแก่สังคม และการทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม รองลงมาคือเรื่องบุคลากรทุกคนในสถาบันอุดมศึกษามีส่วนทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ ส่วนเรื่องที่บุคลากรไม่ตอบเลยมีจำนวนมากที่สุด ได้แก่เรื่องการอ่านรายงานการประเมินตนเองเป็นหน้าที่ของทุกคนเพื่อช่วยกันแก้ไขจุดอ่อน เสริมจุดแข็ง โดยแก้ไขวิธีทำงานของแต่ละคน

3.4 ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีความต้องการให้วิทยาลัยเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น รองลงมาควรจัดอบรมให้บุคลากรมีความรู้แท้จริง และให้ทุกคนตระหนักและร่วมกันพัฒนาคุณภาพในหน่วยงานอย่างจริงจัง คือร้อยละ 48.89, 34.30 และ 16.81 ตามลำดับ

4. อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

จากผลการศึกษาพบว่า บุคลากรมีความคิดเห็นต่อกลไกการดำเนินงานการมีส่วนร่วมในการประกันคุณภาพการศึกษาระดับมาก และยังมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษา มากกว่าร้อยละ 60 ทั้งนี้เนื่องมาจากวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ได้จัดให้มีการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาในวิทยาลัยโดยจัดตั้งฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาและกำหนดบุคคลผู้รับผิดชอบ แต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งระดับวิทยาลัยและหน่วยงานย่อย โดยให้บุคลากร ทุกคนมีส่วนร่วมและถือเป็นหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติ ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาได้มีการเผยแพร่หลักการ และนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยตั้งแต่ พ.ศ. 2543 และดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องโดยการจัดอบรม/ประชุม/สัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องต่างๆ เกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับบุคลากรของวิทยาลัย [4] ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักประกันคุณภาพการศึกษามหาวิทยาลัยพายัพ [5] และงานวิจัยของสุวิมล [6] พบว่าสถาบันอุดมศึกษาทุกแห่งมีการเผยแพร่หลักการและนโยบายเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถาบัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและเห็นความสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษา ส่วนใหญ่มีการดำเนินงานที่สอดคล้องกับนโยบายของทบวงมหาวิทยาลัย นอกจากนี้พบว่า สถาบันมีวิธีการดำเนินงานในการจัดประชุมชี้แจงนโยบายและแนวปฏิบัติในการประกันคุณภาพการศึกษา จัดตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพระดับสถาบัน จัดตั้งหน่วยงาน/คณะและผู้รับผิดชอบ จัดทำคู่มือการประกันคุณภาพ กำหนดนโยบายการประกันคุณภาพการศึกษาและนำนโยบายสู่การปฏิบัติในระดับภาควิชา

แต่อย่างไรก็ตามคำร้อยละความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยควรจะมีการเพิ่มขึ้น เพื่อให้การดำเนินการประกันคุณภาพเป็นไปอย่างมีระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ยังมีบุคลากรบางส่วนของวิทยาลัยยังไม่เข้าใจและไม่เคยมีประสบการณ์ด้านการประกันคุณภาพการศึกษามาก่อน ถึงแม้ว่าสถาบันโดยศูนย์ประกันคุณภาพการศึกษาร่วมกับวิทยาลัย/คณะ/สำนัก ให้ส่งบุคลากรเข้าอบรม/สัมมนา/ฟังบรรยาย/ดูงานทั้งภายในและภายนอก ก็จะมีบุคลากรที่รับผิดชอบการประกันคุณภาพการศึกษาประจำหน่วยงานเท่านั้นที่เข้าร่วมกิจกรรมเกือบทุกครั้ง บุคลากรระดับปฏิบัติบางหน่วยงานไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่ามีภาระงานประจำ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุทุมพร [7] กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเซนต์จอห์นพบว่า การประกันคุณภาพการศึกษายังทำงานกันในกลุ่มบุคลากรกลุ่มหนึ่ง ยังมีบุคลากรบางส่วนยังไม่เข้าใจและไม่มีส่วนร่วมการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัย ซึ่งวิทยาลัยจะได้วางแผนทำความเข้าใจกับบุคลากรของวิทยาลัยต่อไป

ส่วนเรื่องการได้รับข่าวสารและความรู้เรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาพบว่าบุคลากรได้รับข่าวสารจากหัวหน้าหน่วยงานเป็นอันดับหนึ่ง และฝ่ายประกันคุณภาพการศึกษาเป็นอันดับสอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่องความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรในมหาวิทยาลัยพายัพ [5] ที่พบว่าการเผยแพร่ข่าวสารเพื่อให้บุคลากรได้รับทราบอย่างทั่วถึงขึ้นอยู่กับการถ่ายทอดความรู้ความเข้าใจของหัวหน้าหน่วยงาน ดังนั้นหัวหน้าหน่วยงานจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพให้กับบุคลากรในหน่วยงาน ซึ่งจากผลการวิจัยตอนที่ 3 ที่บุคลากรแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมเป็นอันดับหนึ่งพบว่าควรเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาให้กว้างขวางยิ่งขึ้น ดังนั้นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาภายในวิทยาลัยจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งเพื่อให้บุคลากรในวิทยาลัยมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาเพิ่มขึ้นอย่างทั่วถึง ทั้งยังพบว่าหัวหน้าหน่วยงานมีบทบาทมากต่อการเผยแพร่ข่าวสารความรู้ความเข้าใจเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาสำหรับบุคลากรในหน่วยงาน ดังนั้นหัวหน้าหน่วยงานควรให้ความสำคัญในการประกันคุณภาพการศึกษาและลงมือปฏิบัติอย่างจริงจัง โดยเข้าร่วม

ประชุม/สัมมนา เพื่อให้เกิดความต่อเนื่องในการนำนโยบายไปปฏิบัติและสนับสนุนให้บุคลากรเข้าร่วมประชุม/สัมมนา

5. กิตติกรรมประกาศ

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยประจำปี พ.ศ. 2546 จากวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ และขอขอบคุณผู้เชี่ยวชาญที่ให้คำแนะนำและตรวจเครื่องมือที่ใช้วิจัย ขอขอบคุณผู้บริหาร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ ที่ให้ความร่วมมือเป็นอย่างดีในการตอบแบบสอบถามและให้ข้อเสนอแนะแก่ผู้วิจัย และขอขอบคุณวิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม ที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัยสำหรับนักวิจัยรุ่นใหม่เพื่อนำผลไปพัฒนางานการประกันคุณภาพการศึกษาของวิทยาลัยให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- [1] ส่วนวิจัยและพัฒนา, สำนักมาตรฐานอุดมศึกษา. การประกันคุณภาพการศึกษาระดับอุดมศึกษา ทบวงมหาวิทยาลัย, 2542, หน้า 2.
- [2] อุทุมพร จามรมาน. การประกันคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพมหานคร : ฟีนีქซ์บุ๊คส์, 2543, หน้า 15.
- [3] วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. รายงานประจำปี 2543-2544, หน้า 78 – 80.
- [4] วิทยาลัยเทคโนโลยีอุตสาหกรรม. รายงานประจำปี 2545, หน้า 98.
- [5] สำนักประกันคุณภาพการศึกษา. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาของบุคลากรมหาวิทยาลัยพายัพ. รายงานการวิจัยของมหาวิทยาลัยพายัพเชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ. 2544, หน้า 20.
- [6] สุวิมล ราชธนบริบาล. การศึกษาระบบการประกันคุณภาพทางการศึกษาในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐสังกัดทบวงมหาวิทยาลัย. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัยจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2541, หน้า 52.
- [7] อุทุมพร จามรมานและคณะ. ข้อมูลสถานภาพการประกันคุณภาพอุดมศึกษา ของสำนักงานปลัดทบวงมหาวิทยาลัย. รายงานการศึกษา ศูนย์บริการวิชาการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2542, หน้า 47.